

Araştırma Yazısı

2022; 31: 1-8

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN HUMAN PAPİLLOMA VİRÜSÜ VE AŞISI İLE İLGİLİ BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARI
KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES OF UNIVERSITY STUDENTS ABOUT HUMAN PAPILLOMA VIRUSES AND VACCINE

Rabia Asena ŞAHİN¹, Mehmet Akif ŞAHİN¹, Uygur ŞENEL¹, Ömer ATAÇ², Osman HAYRAN³

¹*İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anabilim Dalı, İstanbul*

²*İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul*

³*İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul*

ÖZ

Human Papilloma Virüsü (HPV), cinsel yolla bulaşan ve herhangi bir doğum kontrol yöntemiyle korunmanın mümkün olmadığı bir virüstür. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin Human Papilloma Virüsü ve aşısı ile ilgili bilgi, tutum ve davranışlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Hukuk, Tıp ve Diş Hekimliği Fakültelerinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinden, araştırmaya katılmayı kabul edenlere HPV ve aşısı hakkında bilgi, tutum ve davranış durumlarını ölçen anket formu uygulanmıştır. Anket sonunda ise, HPV ve aşısı ile ilgili bilgilendirme yapılmış ve sonrasında öğrencilerin konuya ilişkin tutumlarındaki değişimler incelenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.38 ± 1.98 'dir. Katılımcıların %46.0'ını tıp fakültesi öğrencileri, %28.5'ini hukuk fakültesi öğrencileri ve %25.5'ini diş hekimliği fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır; katılımcıların %62.9'u kız öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %20.3'ü aktif cinsel hayatı olduğunu ifade ederken, bu grupta aşı yaptıranların oranı yalnızca %7.0'dır. HPV ile ilgili yapılan bilgilendirme sonrası, aşısız katılımcıların %42.6'sı kesinlikle aşı olmak istediğini ifade etmiştir. Aşı yaptırmayı istememe sebepleri sorgulandığında ise, en sık nedenler gereksiz ve pahalı bulunması olmuştur (sırasıyla %27.6 ve %23.1). HPV ile ilgili bilgi düzeyleri fakülteler arasında kıyaslandığında ise, istatistiksel olarak önemli farklar bulunmuştur ($p < 0.001$). Çalışma sonucunda, öğrencilerin büyük bir kısmının aşılınmadığı ve konuya ilişkin bilgi düzeylerinin sağlık alanında eğitim gören öğrencilerde daha yüksek olduğu gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: Aşı, human papilloma virüsü, servikal kanser, üniversite öğrencileri.

ABSTRACT

Human Papilloma Virus (HPV) is a sexually transmitted virus that cannot be protected by any contraceptive method. In this study, it is aimed to investigate the knowledge, attitudes and behaviors of university students about Human Papilloma Virus and vaccine. A survey, measuring the knowledge, attitude and behavioral status of the participants to HPV and its vaccine, was applied to the university students studying in Law, Medicine and Dentistry Faculties, who accepted to participate in the research. At the end of the questionnaire, students were informed about HPV and its vaccine, and then changes in students' attitudes towards the subject were examined. The age average of the students, participating in the study, was 21.38 ± 1.98 . 46.0% of the participants were medical school students, 28.5% was law school students and 25.5% was dentistry school students; 62.9% of the participants was female students. Although 20.3% of students stated that they have an active sexual life, the percentages of those who got vaccinated in this group was only 7.0%. After informing about HPV, 42.6% of the unvaccinated participants stated that they definitely wanted to be vaccinated. When the reasons of unwillingness for vaccination were asked, the most common reasons were unnecessary and expensive (27.6% and 23.1% respectively). When the levels of knowledge about HPV were compared among the faculties, statistically significant differences were found ($p < 0.001$). As a result of this study, it was shown that a large part of the students were not vaccinated and the level of knowledge is higher in sanitary faculty students compared to students in other disciplines.

Keywords: Cervical cancer, human papilloma virus, university students, vaccine.

Corresponding Author: Dr. Rabia Asena Şahin, ORCID ID: 0000-0002-4140-0874, Yenişehir Mah. Barajyolu Cad. Viyana Sk. Kent Apt. No:1 Ataşehir/İstanbul, asenabalci@hotmail.com
Dr. Rabia Asena Şahin, asenabalci@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4140-0874
Dr. Mehmet Akif Şahin, drmehmetakifshahin@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6498-4836
Dr. Uygur Şenel, u.senel@outlook.com, ORCID ID: 0000-0003-0827-034X
Dr. Öğr. Üyesi Dr. Ömer Ataç, oatac@medipol.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8984-9673
Prof. Dr. Osman Hayran, ohayran@medipol.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9994-5033

Makale Geliş Tarihi : 23.02.2020

Makale Kabul Tarihi: 11.08.2021

GİRİŞ

Serviks kanseri kadınlarda meme, kolorektal ve akciğer kanserinden sonra en sık görülen kanser türüdür. Globocan-2018 verilerine göre dünya genelinde kanserler nedeniyle meydana gelen ölümler arasında da dördüncü sırada yer almaktadır (1). Ülkemize ait en güncel veriler olan Türkiye Kanser İstatistikleri-2015'e göre serviks kanseri insidansı 4.5/100.000'tir. Yaş gruplarına göre incelendiğinde 25-49 yaş grubunda en sık görülen kanserlerin %3.6'sını, 50-69 yaş grubunda ise %2.7'sini oluşturmaktadır (2).

Serviks kanseri için çok sayıda risk faktörü vardır. Bunlar; Human Papilloma Virus (HPV) enfeksiyonları, ileri yaş, ilk cinsel deneyimin 18 yaşından önce yaşanması, düşük sosyoekonomik düzey, birden fazla partner, yüksek parite sayısı, erken yaş gebelikleri, uzun süreli ekzojen hormon kullanımı, sigara kullanımı, yetersiz meyve-sebze tüketimi, Klamidya gibi cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, kronik immunsupresyon, ailede servikal kanser öyküsü olarak tanımlanmıştır. HPV enfeksiyonu risk faktörleri arasında ilk sıradadır (3). 100'den fazla HPV tipi olup, bunların en az 14 tanesi ise yüksek riskli HPV alt tipi olarak tanımlanmaktadır. HPV 16 ile HPV 18 ise servikal karsinomların ve prekanser özservikal lezyonların %70'ine sebep olmaktadır (4).

Serviks kanserinin düzenli tarama testleriyle önlenmesi veya erken teşhisi mümkündür. Papanicolaou (PAP) smear, sıvı bazlı tarama ve HPV DNA testi tarama yöntemleri olarak kullanılmaktadır. Ayrıca HPV'nin kansere en sık neden olan tiplerine yönelik aşilar da mevcuttur. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 9-14 yaşları arasındaki kız çocuklarına iki doz HPV aşısını önermektedir (5). Dünyada birçok ülkede çeşitli kanser tarama programları ve HPV aşısı uygulamaları mevcuttur. HPV aşılması ve serviks kanseri taramalarının yaygınlaştığı ülkelerde serviks kanseri insidansı ve mortalite hızlarında düşüşler bildirilmiştir (6).

Ülkemizde kanser tarama programı kapsamında aile hekimleri ve Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim merkezleri (KETEM) aracılığı ile, 30-65 yaş aralığındaki kadınlara beş yılda bir smear ve HPV-DNA testi yapılarak serviks kanseri taranmaktadır. Fakat ulusal bağışıklama programında HPV aşısı yer almamaktadır (7).

HPV enfeksiyonu ve serviks kanseri risk faktörleri dikte alındığında, üniversite çağındaki bireyler hem ilk cinsel deneyim hem de aşılama açısından önemli bir hedef grubu oluşturmaktadır. Literatürde de üniversite öğrencileri arasında HPV ve HPV aşısı hakkında yapılan çalışmalar mevcuttur (8-10).

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin HPV ve HPV aşısı hakkındaki bilgi, tutum ve davranışlarının incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Kesitsel türde olan bu araştırma 2019-2020 güz döneminde İstanbul'da yer alan bir vakıf üniversitesinin öğrencileri arasında yapılmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri yaş, cinsiyet, medeni durum, bölüm, annesinin eğitim düzeyi ve sigara kullanımı bağımlı değişkenleri ise HPV ve HPV aşısı hakkında bilgi, tutum ve davranışlardır. Araştırma evrenini üniversitenin Hukuk, Diş Hekimliği ve Tıp Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan toplam 2642 öğrenci oluşturmaktadır. %95 güven düzeyinde, %5 örneklem hatası ve araştırılan olayın

görülme sıklığı %50 kabul edilerek yapılan hesaplama göre örnek büyüklüğünün en az 335 kişi olması gerekmektedir. Veri toplama sürecinde katılımcılara ulaşılmadığı zorluklar ve toplanan verilerde yaşanabilecek eksik veya kayıplar nedeniyle 600 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Hesaplanan örnek büyüklüğü fakültelerdeki öğrenci sayısına göre orantılı olarak dağıtılmış ve anket her fakülteden kolayca örnekleme yoluyla ulaşılan öğrencilere uygulanmıştır.

Veriler anket formu ile toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından literatür taraması yoluyla oluşturulan 24 soruluk anket formunda HPV hastalığına ve aşısında ilişkin temel bilgi soruları ile tutum ve davranış soruları yer almıştır. Anketler araştırmacılar tarafından örneğe çıkan öğrencilere dağıtılmış ve gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra gönüllülük temelinde doldurmaları istenmiştir. Toplam 561 öğrenciden veri toplanabilmiştir. Veri girişi ve analizler SPSS 24.0 programı ile yapılmış, tanımlayıcı istatistikler için frekans ve yüzde hesaplanmış, gruplar arası farklılıkların değerlendirilmesi için ki-kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel önemlilik düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırma için İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay, veri toplama işlemi için ilgili fakülte dekanlıklarından da gerekli izinler alınmıştır.

BULGULAR

Araştırma için belirlenen örnek grubun ($n=600$) % 93.5'inden veri toplanmıştır. Katılım oranı oldukça yüksek olmuştur. Araştırmaya katılanların cinsiyetleri, okuduğu fakülteler ve anne-baba öğrenim durumuna ilişkin tanımlayıcı özellikler Tablo I'de görüldüğü gibidir.

Araştırmaya katılanların çeşitli özellikleri Tablo I'de verilmiştir. %62.9'u kadın ve tüm grubun yaş ortalaması 21.38 ± 1.98 dir. Katılımcıların %46.0'ını tıp fakültesi öğrencileri, %28.5'ini hukuk fakültesi öğrencileri ve % 25.5'ini diş hekimliği fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların annelerinin %46.9'u, babalarının ise %47.8'i üniversite mezunudur.

Katılımcıların HPV hakkındaki bilgi düzeylerine dair sorulara verilen yanıtların dağılımı Tablo II'de görüldüğü gibidir. Öğrencilerin %64.5'i HPV'yi önceden duyduğunu, %47.4'ü HPV'nin kansere neden olabileceğini ve %53.1'i ise HPV'nin genital bölgede lezyonlara neden olabileceğini belirtmiştir. "HPV bulaşımı engelleyebilmenin bir yolu var mı?" sorusuna "Evet" yanıtı verenler % 50.6 olup, en sık seçilen yöntem %51.6 ile kondomdur. Tablo III'e göre katılımcılar arasında HPV aşısı yaptıranlar %4.5'tir. Katılımcıların %20.3'ü aktif cinsel hayatı olduğunu ifade ederken, bu grupta HPV aşısı olan % 7.0'dır. Katılımcıların %92'si daha önce HPV için hiçbir test yaptırmadığını belirtmiştir. Aktif cinsel hayatı olduğunu ifade edenler arasında HPV için test yaptıranların oranı ise %10.6'dır.

Katılımcıların bilgi düzeylerinin fakülte ve cinsiyete göre karşılaştırılması Tablo IV ve V'te verilmiştir. Bilgi sorularında fakülteler arasında istatistiksel olarak önemli bir fark vardır ($p < 0.001$). Yapılan ileri analizlerde bu farkın hukuk fakültesinden kaynaklandığı görülmüştür. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalarda ise istatistiksel olarak önemli bir fark yoktur ($p > 0.05$).

Katılımcıların %78.1'i HPV ve aşısı hakkında bilgi almak istediklerini belirtmiştir (Tablo VI). Bilgi almak isteyen-

Tablo I: Katılımcıların tanımlayıcı özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	353	62.9
	Erkek	207	36.9
	Diğer	1	0.2
Bölümler	Tıp Fakültesi	258	46.0
	Hukuk Fakültesi	160	28.5
	Diş Hekimliği Fakültesi	143	25.5
	Okuryazar Değil	3	0.5
	İlköğretim Mezunu	99	17.6
	Lise Mezunu	149	26.6
	Üniversite Mezunu	263	46.9
	Lisansüstü Mezunu	44	7.8
	Diğer	3	0.5
	Anne öğrenim durumu	Okuryazar Değil	1
İlköğretim Mezunu		63	11.2
Lise Mezunu		142	25.3
Üniversite Mezunu		268	47.8
Baba öğrenim durumu	Lisansüstü Mezunu	84	15.0
	Diğer	3	0.5
	Toplam	561	100.0

lerin en sık belirttiği kaynak ise %59.8 ile sağlık kuruluşu seçeneğidir.

HPV ile ilgili yapılan bilgilendirme sonrası aşısız katılımcıların %42.6'sı aşı olmak istediğini belirtmiştir (Tablo VII). Aşı yaptırmayı düşünmeyenlerin en sık sunduğu nedenler ise gereksiz ve pahalı olmasıdır (sırasıyla % 37.2 ve %31.1).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin HPV ve HPV aşısı hakkında bilgi, tutum ve davranışlarını inceleyen çalışmamızda katılımcıların %35.5'i HPV'yi daha önce hiç duymadığını %47.6'sı ise HPV'nin kansere neden olup olmadığını bilmediğini ifade etmiştir. Sağlık bilimleriyle ilgili iki fakülte olan tıp ve diş hekimliği fakülteleriyle, hukuk fakültesi öğrencilerinde yapılan çalışmamızda, bilgi sorularına verilen doğru yanıtlar arasındaki farkın bu iki grup arasında yüksek olmasının beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Bununla birlikte HPV'yi hiç duymayanların diş hekimliği öğrencilerinde %16.8, tıp fakültesi öğrencilerinde ise %24.8 olması dikkat çekicidir. Ülkemizde 2010 yılında Hemsirelik bölümü öğrencilerin-

de yapılan bir çalışmada öğrencilerin %44.3'ünün HPV'yi duymadığı bildirilmiş ve bu yüzdenin sınıf ilerledikçe azaldığı gösterilmiştir (9). Çalışmamızda bilgi sorularına verilen doğru yanıtların en yüksek %53.1 olması ise öğrencilerin konu hakkındaki bilgi eksikliğini göstermektedir. Bilgi sorularına verilen yanıtlarda cinsiyetler arasında fark bulunmamaktadır. Ülkemizde yapılan bazı çalışmalarda ise bilgi sorularına kız öğrencilerin daha fazla doğru yanıt verdiği bildirilmiştir (8).

HPV, serviks kanseri nedenleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Yapılan çalışmalarda serviks kanseri vakalarının %99'unda HPV DNA'sı varlığı gösterilmiştir (11). DSÖ başta olmak üzere, bir çok kuruluş tarafından önerilen HPV aşısı, yapılan bazı çalışmalara göre serviks kanserine karşı neredeyse %100 koruyucu olduğu gösterilmiştir (12-14). Ülkemizde de Türk Jinekoloji ve Obstetri Derneği (TJOD) hem pediatrik hem de adölesan gruba HPV aşısının yapılmasını önermektedir (15). Ancak ülkemizde halen HPV aşısı rutin aşı takviminde yer almamaktadır. Çalışmamızda katılan kadın öğrencilerin %45.3'ü HPV'nin kansere yol açtığını bilmesine rağmen katılımcıların sadece %4.5'i HPV aşısı yaptırmıştır. Ülke-

Tablo II: Katılımcıların HPV hakkındaki bilgi düzeyleri

HPV 'yi daha önce duydunuz mu? (n=561)	n	%
Evet	362	64.5
Hayır	199	35.5
HPV kansere neden olur mu? (n=561)		
Evet	266	47.4
Hayır	26	4.6
Bilmiyorum	267	47.6
Yanıtız	2	0.4
HPV genital bölgede lezyonlara neden olur mu? (n=561)		
Evet	298	53.1
Hayır	10	1.8
Bilmiyorum	244	43.5
Yanıtız	9	1.6
HPV bulaşımı önlemenin bir yolu var mı? (n=561)		
Evet	284	50.6
Hayır	24	4.3
Bilmiyorum	251	44.7
Yanıtız	2	0.4
HPV bulaşından nasıl korunulabilir?*(n=284)		
Kondom	195	51.6
Rahim içi araç	30	7.9
Geri çekme	16	4.2
Doğum control hapı	12	3.2
Depo provera	11	2.9
Tüp bağlanması	6	1.6
Diğer	74	19.6
Bilmiyorum	34	9.0
Toplam verilen cevap sayısı	378	100

* Bu soruda birden fazla seçenek işaretlenebilir.

mizde yapılan diğer çalışmalarda da bu oran %0.0-3.9 arasındadır (8,10). Kanser neden olduğu bilinen bir etkene yönelik aşılama yüzdelerinin çok düşük olması düşündürücüdür.

Katılımcılar arasında tarama testi yaptıranların sadece %3.2 olması, ülkemizdeki serviks kanseri tarama programı kapsamı dışında kalan fakat kanser yönünden risk altında bu grupta, gönüllü olarak tarama yaptırılmadığını göstermektedir. En sık bulaşma yolu cinsel yolla olan HPV'de cinsel olarak aktif olanlarda temas riski en yük-

sektir (16-18). Çalışmamızda aktif cinsel hayatı olan katılımcıların %7.0'si aşı yaptırmıştır. Kanada'da 17-23 yaş grubundaki bireylerde yapılan bir çalışmada HPV aşısı yaptırmayan katılımcıların çoğunluğu cinsel olarak aktif olduğunu belirtmiştir (19).

Çalışmamızda HPV ve HPV aşısı hakkında bilgi almak isteyenlerin %78.1 olması, katılımcıların konu hakkında bilgilendirilmeye açık olduğunu göstermektedir. Bilgi alınmak istenen kaynak olarak sağlık kuruluşlarının açık ara ilk sırada yer alması, sağlık kuruluşlarına bir

Tablo III: Katılımcıların cinsel hayat ve HPV ile ilgili davranışları

HPV için test yaptırdınız mı? (n=561)	N	%
Evet	18	3.2
Hayır	516	92.0
Bilmiyor	22	3.9
Yanıtsız	5	0.9
HPV aşınız var mı? (n=561)		
Evet	25	4.5
Hayır	409	72.9
Bilmiyor	121	21.6
Yanıtsız	6	1.0
Aktif cinsel hayatınız var mı? (n=561)		
Evet	114	20.3
Hayır	437	77.9
Yanıtsız	10	1.8
Aktif cinsel hayatı olanların test yaptırma durumu (n=114)		
Test yaptıranlar	12	10.6
Test yaptırmayanlar	99	86.8
Bilmiyor/Yanıtsız	3	2.6
Aktif cinsel hayatı olanların aşı durumları (n=114)		
Aşı yaptıranlar	8	7.0
Aşı yaptırmayanlar	86	75.4
Bilmiyor/Yanıtsız	20	17.6

Tablo IV: Katılımcıların HPV bilgi düzeylerinin bölümlere göre dağılımı

	Hukuk	Diş Hekimliği	Tıp	Toplam	p
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
HPV'yi daha önceden duyan (n=561)	49 (30.6)	119 (83.2)	194 (75.2)	362 (64.5)	<0.001
HPV kansere neden olabildiğini bilen (n=561)	9 (5.6)	87 (60.8)	170 (65.9)	266 (47.4)	<0.001
HPV bulaşımı önlemenin yolu olduğunu bilen (n=561)	32 (20.0)	87 (60.8)	165 (63.9)	284 (50.6)	<0.001
HPV'nin genital bölgede lezyon yaptığını bilen (n=561)	24 (15.0)	103 (72.0)	171 (66.3)	298 (53.1)	<0.001
Bölgelere göre toplam sayı	160	143	258	561	

misyon yüklemektedir. Yurtdışında yapılan bir çalışmada aşılı olan veya aşılınmayı düşünen katılımcıların, aşılama doğrultusundaki kararlarını en çok sağlık çalışanları etkilemiştir (20). Yapılan bir diğer çalışmada ise katılımcılar, sağlık çalışanları arasından en çok jinekolo-

jistler tarafından bilgilendirilmek istediklerini söylemişlerdir (21).

Çalışmamızda katılımcılara yapılan bilgilendirme sonrası aşısız grubun yaklaşık yarısı aşı yaptırmayı düşündüğünü belirtmiştir. Bilgilendirmeye rağmen, aşı yaptır-

Tablo V: Katılımcıların HPV bilgi düzeylerinin cinsiyete göre dağılımı

	Kadın	Erkek	Diğer	Toplam	p
	n (%)	n (%)	n(%)	n (%)	
HPV'yi daha önceden duyan (n=561)	229 (64.9)	132 (63.8)	1 (100)	362 (64.5)	0.733
HPV kansere neden olabildiğini bilen (n=561)	160 (45.3)	105 (50.7)	1(100)	266 (47.4)	0.694
HPV bulaşını önlemenin yolu olduğunu bilen (n=561)	174 (49.3)	109 (52.6)	1(100)	284 (50.6)	0.807
HPV'nin genital bölgede lezyon yaptığını bilen (n=561)	181 (51.3)	116 (56.0)	1(100)	298 (53.1)	0.719
Cinsiyete göre toplam	353	207	1	561	

Tablo VI: Katılımcıların HPV ve aşısı konusunda bilgilenme talepleri

HPV ve HPV aşısı ile ilgili bilgi almak ister miydiniz? (n=561)	n	%
Evet	438	78.1
Hayır	119	21.2
Yanıtsız	4	0.7
HPV ve HPV aşısı ile ilgili hangi kaynaktan bilgi almak isterdiniz?		
(Üstteki soruya evet diyenler için)* (n=438)		
Sağlık kuruluşundan	354	59.8
Okul	116	19.6
İnternet	71	12.0
Arkadaş	20	3.4
Ailem	19	3.2
Diğer	12	2.0
Toplam verilen cevapların sayısı	592	100

* Bu soruda birden fazla seçenek işaretlenebilir.

mak istemeyen veya kararsız olanların en sık sunduğu nedenler aşının gereksiz ve pahalı olmasıdır. Katılımcıların büyük kısmının bilgi almaya açık olduğu bir grupta, aşının gereksiz olmadığına daha etkili bir şekilde aktarılması gerekmektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde yapılan bir çalışmada kadın öğrencilerin %67'sinin aşı yaptırmayı düşünmediği, bu düşüncenin nedeni olarak %70 olarak aşının güvenilirliğinden endişe duymaları olarak açıklanmışlardır (10). Diğer çalışmalarda en sık bildirilen nedenler arasında bireylerin kendilerini risk altında görmemeleri, bilgi eksikliği ve pahalılık göze çarpmaktadır (9,22). Bu nedenle, HPV ile serviks kanseri arasındaki ilişkinin top-

lum tarafından anlaşılması ve aşıya erişimin uygun bir maliyetle sağlanmasının aşılama birey sayısını arttıracak şekilde söyleyebiliriz.

Üniversite öğrencilerinde enfeksiyon, kanser ve aşı hakkında bilgi, tutum ve davranışlarını kalıcı olarak iyileştirecek faaliyetler yürütülmelidir. Aşıya ve tarama testine erişimi kolaylaştıracak müdahaleler planlanmalıdır.

Çalışmamızın sadece bir üniversitenin üç fakültesinde öğrenim gören öğrenciler arasında yapılması kısıtlılıkları arasındadır. Bu nedenle sonuçların genellenmesi söz konusu değildir. Kültürel olarak tabu sayılabilen bir konu olan cinsellikle ilgili sorulara katılımcıların verdik-

Tablo VII: Aşılammamış katılımcıların bilgilendirme sonrası aşılama ile ilgili tutumları

Bilgilendirme sonrası aşılama ile ilgili tutumunuz nedir?	n	%
Kesinlikle Düşünüyorum	174	42.6
Hayır Düşünmüyorum	61	14.9
Kararsızım	135	33.0
Cevapsız	39	9.5
Toplam	409	100.0
Aşı yaptırmayı düşünmeyenlerin ve kararsızların gerekçeleri* (n=196)		
Gereksiz bulduğum için	73	37.2
Pahalı bir aşı olduğu için	61	31.1
Daha önce cinsel bir birliliğim olduğu için	16	8.2
Aşıya ulaşım imkanım olduğu için	14	7.1
Yaşımın aşı için ileri olduğu için	8	4.1
Çevremden gelecek tepkilerden korktuğum için	5	2.6
Diğer	87	44.4

* Bu soruda birden fazla seçenek işaretlenebilir.

leri cevapların gerçek durumu ne ölçüde yansıtmış olabileceği bir başka kısıtlılıktır.

Dünyada ve ülkemizde kadınlarda en sık görülen kanserlerden biri olan serviks kanserini aşılama yoluyla önlemek ve tarama testleriyle erken teşhis etmek mümkündür. Kanser açısından risk grubunda, aşı açısından ise hedef grupta yer alan üniversite öğrencilerinin konuya dair bilgi düzeyleri, test yaptırma ve aşılama yüzdeleri çalışmamızda düşük bulunmuştur. Tarama testi ve aşılamanın önemini anlaşılması ve özellikle aşıya erişimi arttıracak düzenlemeler yapılması, serviks kanserinin görülme sıklığının azaltılmasına büyük katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Bray F, Ferlay J, Soerjomataram I, et al. Global cancer statistics 2018: GLOBOCAN estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. *CA Cancer J Clin* 2018; 68(6):394-424.
2. TC Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/istatistik/Turkiye_Kanser_Istatistikleri_2015.pdf; Erişim Tarihi: 30.12.2019.
3. American Cancer Society. Cervical Cancer Causes, Risk Factors and Prevention <https://www.cancer.org/content/dam/CRC/PDF/Public/8600.00.pdf>; Accessed date: 25.10.2019
4. World Health Organization. Human Papillomavirus (HPV) and cervical cancer. [https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-papillomavirus-\(hpv\)-and-cervical-cancer](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-papillomavirus-(hpv)-and-cervical-cancer); Accessed date: 11.11.2020.

5. World Health Organization Screening as well as vaccination is essential in the fight against cervical cancer <https://www.who.int/reproductivehealth/topics/cancers/fight-cervical-cancer/en/>; Accessed date: 10.01.2020
6. Quinn M, Babb P, Jones J, Allen E. Effect of screening on incidence of and mortality from cancer of cervix in England: evaluation based on routinely collected statistics. *BMJ* 1999; 318(7188):904-908.
7. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Kanser Dairesi Başkanlığı. <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/kanser-taramalari>; Erişim Tarihi: 19.12.2019
8. İşgüder ÇK, Oktay G, Doğru1 HY, et al. Evaluating the knowledge level of HPV vaccine among the students of a health high school. *J Contemp Med* 2017; 7(1):1-7.
9. GüvençG, Akyüz A, Seven M. Hemşirelik yüksek okulu öğrencilerinin human papillomavirus enfeksiyonu ve aşıları ile ilgili bilgi ve tutumlarının belirlenmesi. *Gülhane Tıp Derg* 2012; 54:104-110.
10. Kurt R, Karateke A, Erdem M, et al. Human Papilloma Virus and HPV vaccine knowledge among Mustafa Kemal University medical students. *Acta Med Anatol* 2014; 2(2):37-41.
11. Walboomers JM, Jacobs MV, Manos MM, et al. Papillomavirus is a necessary cause of invasive cervical cancer world wide. *J Pathol* 1999; 189(1):12-19.
12. World Health Organization. WHO position on HPV vaccines. *Vaccine* 2009; 27(52):7236-7237.
13. Committee on Adolescent Health Care; ACOG Working Group on Immunization. ACOG Committee Opinion No. 344: Human papillomavirus vaccination. *Obstet Gynecol* 2006; 108:699-705.

14. Centers for Disease Control and Prevention. Human Papillomavirus (HPV), Reasons to Getvaccinated. <https://www.cdc.gov/hpv/parents/vaccine/six-reasons.html> Retrieved November 10,2021.
15. Türk Jinekoloji ve Obstetri Derneği (TJOD). <http://www.tjod.org/tjod-olarak-hpv-asilamasi-hakkinda-gorus-ve-onerilerimiz/>; Erişim tarihi: 25.06.2019.
16. Milde-Langosch K, Riethdorf S, Löning T. Association of human papillomavirus infection with carcinoma of the cervixuteri and its precursor lesions: The oretical and practical implications. *Virchows Arch* 2000; 437(3):227-233.
17. Stanley MA, Pett MR, Coleman N. HPV: From infection to cancer. *Biochem Soc Trans* 2007; 35(6):1456-1460.
18. Ceyhan M. Human Papilloma Virüs (HPV) aşıları. *Klinik Gelişim Dergisi* 2012; 25:36-39.
19. Zimmermann M, Kohut T, Fisher WA. HPV unvaccinated status and HPV sexual risk behaviour are common among canadian young adult women and men. *J Obstet Gynaecol Can* 2018;40(4): 410-417.
20. Tozzi AE, RavàL, Stat D, et al. Attitudes towards HPV immunization of Italian mothers of adolescent girls and potential role of health professionals in the immunization program. *Vaccine* 2009; 27(19):2625-2629.
21. Caskey R, Lindau ST, Alexander GC. Knowledge and early adoption of the HPV vaccine among girls and young women: Results of a national survey. *J Adolesc Health* 2009; 45(5):453-462.
22. Emre N, Özşahin A, Edirne T. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin Human Papilloma Virüs enfeksiyonu ve aşısı hakkında bilgi düzeyleri. *Avrasya Aile Hekimliği Dergisi* 2020; 9(1):42-50.